

## דף נח.

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן רלו פעיף ד

ד. קנאה הלוקח תחילה מהבעלים ואח"כ קנאה גם מהגוי המציק שמחזיק בה מקחו בטל, אא"כ קיבל עליו המוכר אחריות או יש עדים שקיבל ממנו מעות, או שהודה שקיבל ממנו מעות רק שאומר מחמת יראה קיבלם<sup>פ</sup>, דאין שומעין ללוקח ושהיה לו למסור מודעה.

ח"מ סימן קנא פעיף ג

ג. גזלן כיצד, כיון שהוחזק גזלן<sup>צ</sup> על שדה זו, אע"פ שהביא ראיה בשטר שהודה בעל השדה שמכר לו השדה ושלקח דמים<sup>ק</sup>, והבעלים אומרים לא מכרנו אלא מפני היראה הודינו לו מוציאין את השדה מידו ואין לו כלום.

הגה: ואם כתב לו אחריות נכסים י"א ר דקנה.

ד. אבל אם העידו העדים שבפניהם לא רק הודה שמכר וקיבל דמים, אלא ראו איך שמנה לו סך כך וכך מעות, מוציאין<sup>ש</sup> את השדה מיד הגזלן ומחזירין לו הבעלים הדמים.

הגה: וי"א דאם ראו העדים נתינת הדמים ולא מסר המוכר מודעה מכירתו קיימת<sup>ת</sup>. וכן נראה עיקר.

פ. כך פירש בנתיבות דברי השו"ע ודלא כהסמ"ע בס"ק ט', ולא דמי לסי' ר"ה.  
צ. ב"ב מ"ז ע"ב מימרא דרב נחמן.

ק. היינו שכך כתוב בפירוש בשטר שלקח דמים. סמ"ע ס"ק ח'. וגם בבעל בנכסי אשתו, ואשה בנכסי בעלה לא מהני שטר שהודה המוכר. סמ"ע ס"ק ז'.

ר. טור בשם ר"י ברצלוני. ודוקא בהוחזק גזלן בשדה זו אבל בשדה אחרת יש לו חזקה דדמי האחריות לשדה אחרת, אבל בהורג נפשות לא מהני אחריות לכו"ע. סמ"ע ס"ק י'.

ש. זו דעת הרמב"ם בפ"י ממכירה הלכה ה' דאין הנגזל צריך למסור מודעה כשמוכר לגזלן. וכמבואר בסי' ר"ה סעיף ח' דבהוחזק גזלן אין צריך למסור מודעה. סמ"ע ס"ק י'.

ת. דתליוהו זבין זביניה זבינא. כמבואר בסי' ר"ה. סמ"ע ס"ק י"א. ולדעת הרמב"ם ומרן צ"ל בהוחזק גזלן לא אומרים תליוהו זבין.

## דף נח:

אה"ע סימן צ פעיף טז

עין משפט א.

טז לג. מכרו שניהם הבעל והאשה נ"מ, הוי מכר אף אם קדם אחד והשני אחריו.

טז לד. מכרה האשה לבעלה נ"מ, הוי מכר א ואינה יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי בזה.

טז לה. מכרה האשה לבעלה נצ"ב לאו כלום הוא, אע"פ שקנו מרצונה, דיכולה לומר מפני שלום בית עשיתי.

הגה: ג וי"א דמחילה בנצ"ב לבעלה מהני, וי"א דמהני רק אא"כ קיבלה עליה אחריות בפירוש, דכולי האי לא עושה בשביל נחת רוח.

ח"מ סימן רלו פעיף ה ו

עין משפט ב.ג.ד.ה.

ה ה. לקח קרקע זו ישראל מהגוי ושהתה אצלו ג' שנים ואח"כ מכרה לישראל אחר, אין לבעלים על הלוקח השני כלום, שטוענים לו שהראשון קנאה מהם ונתן שלישי לבעלים ד.

וה"ה אם לא שהתה ביד הראשון אלא יום אחד ה בלבד, וביד השני שהתה ג' שנים.

א. בתרא ג' ע"א, וטעם הדבר דכיון שזה ברשותה אינה מפחדת מבעלה, כ"כ בבא הגולה.

ב. גיטין נ"ה ע"ב.

ג. וג' שיטות הם. לדעת הרא"ש אין איבה אפי' במחילה, לדעת הראב"ד אין איבה רק במכירה או במתנה אבל לא במחילה, ודעת הרמב"ן היא דרק בכתובה ותוספת לא שייך איבה משא"כ בנצ"ב שייך איבה, ועיין בח"מ.

ד. מברייטא גיטין נ"ח ע"ב. דקימ"ל שטוענים ללוקח או ליורש כל מה שהיה המוכר או אביו של היורש היה יכול לטעון, וה"ה אם היה לפנינו והיה טוען אחרי ששהתה אצלו ג' שנים שקניתייה מהבעלים ג"כ ונתתי לו שלישי דנאמן שהרי יש לו חזקת ג' שנים וטענת לקוחה בידו. סמ"ע ס"ק י'.

ה. לאו דוקא דה"ה שעה אחת והיינו זמן דפייס לבעל בשליש באותו זמן. סמ"ע ס"ק י"ב.

**הגה:** וי"א דוקא שהלוקח הראשון היה ישראל אבל אם הלוקח הראשון הוא גוי<sup>ו</sup> ומכרה לישראל דינו כאילו קנאה מהאנס עצמו.

**ו.** ה"ה אם שהתה ביד הלוקח הראשון ג' שנים<sup>ז</sup> ומת ובאו הבעלים להוציאה מיד היורש טוענים לו.

**ח"מ סימן רלו סעיף ז**

**ז.** גוי בעל זרוע שאנס נכסי ישראל וירד לתוך שדהו מחמת שהיה לו חוב עליו או שיש לו נזק מהישראל או בגלל שהפסיד ממנו, ומכרה לישראל אחר, אין הבעלים יכולים להוציא מיד הלוקח<sup>ח</sup> והוא כשהודה הישראל שאמת טען הגוי, או אפילו כשלא הודה אבל יש אפשרות לתבוע את הגוי בדין ולהוציאו, שלכן אם יטען ששקר טען הגוי יאמר לו הלוקח אם כדברך היה לך להוציאה מהגוי בדיניהם<sup>ט</sup>.

**ח"מ סימן רלו סעיף ח**

**ח.** בא הגוי בעורמה<sup>י</sup> ולקח בית או שדה של ישראל ולא היה ביד הגוי להורגו, ומכרו הגוי לישראל או נתנו לו הלוקח צריך להחזירו לבעליו אפי' שהתה בידו כמה שנים והבעלים משלמים ללוקח כמה שהגוי היה מוכן לקבל מהישראל<sup>כ</sup> כדי שיחזיר לו שדהו או ביתו.

**ו.** שלא חשש לפייס הישראל בשליש כדי שלא יהיה גזילה בידו. סמ"ע ס"ק י"ג.

**ז.** אבל אם עדיין חי בעינין שהוא יטען דאם לא כן הוי חזקה שאין עמה טענה.

**ח.** רמב"ם פ"י מגזילה הלכה א' והוא מברייטא נ"ח ע"ב בגיטין, ופירוש אנפראות שם בגמ' היינו מחמת נזק והפסד. אבל הרא"ש בב"ק פ"ו סי' ז' והטור בסעיף ד' חולקים על הרמב"ם וס"ל דיכול להוציא מיד הלוקח מהגוי אפי' שהתה בידו יותר מ"ב חודש. סמ"ע ס"ק ט"ו. וכתב בבאוריים ס"ק ו' דגם לדעת הרמב"ם והמחבר אם יש לבעלים כח לתבוע עוד הגוי בדיניהם ולהוציאה יכול אח"כ להוציאה מיד הלוקח.

**ט.** עיין בספר פעמוני זהב כאן בסעיף ז' שהביא כמה מדיני התקנות הנוהגים בארצות המערב בענין החזקות בקרקע ע"ש.

**י.** מברייטא גיטין נ"ח ע"ב.

**כ.** דאין צריך להחזיר ללוקח כל הדמים שנתן להגוי עבורו אלא מה שהיה צריך הבעל ליתן לגוי אם היה יכול להשתדל ממנו בזול ולא יותר. ומש"כ שצריך ליתן לו עד כדי שיווי

הבית ולא יותר היינו אם אין הבעלים יכולים להשתדל בפחות מזה. סמ"ע ס"ק י"ט.

וכתב הש"ך בס"ק ד' דאם כוונת הלוקח להציל מיד הגוי ע"מ להחזירו לישראל צריך לתת לו כל מה שהוציא עד כדי דמי הבית הגם שאולי היה הישראל משיג בזול מהגוי ממהרש"ל. ובבאוריים ס"ק ז' כתב דאם כוונתו היתה לגזולה אף ששילם לגוי צריך להחזירה לבעליה בחנם ע"ש.

ט. אם הישראל הוציא הוצאות כדי להוציאה מיד הגוי עד כדי דמי הבית, הבעלים צריכים לשלם לו מה שהוציא.

גם אם הישראל הוציא הוצאה בזול כדי להוציאה מהגוי בגלל שמכירו ואילו היו הבעלים מוציאים אותה מהגוי היו צריכים לשלם הרבה יותר, מ"מ אין הבעלים מחזירים ללוקח אלא מה שהוציא ל. ואם נתנו הגוי בהנם לישראל צריך הלוקח להחזירו בהנם לבעלים.

י. בנה הלוקח בחצר או בבית בעודו בידו הוי כיורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות מ, שיכול לומר לו בעליו תיטול עציך ואבניך.

הגה: ודוקא בקרקע שלא מתייאשים ממנה אבל מטלטלין שבעליהם מתייאשים מהם, והגוי מכרו לישראל א"צ להחזיר לבעליו, מלבד ספרים שאין אדם מתייאש מהם, שיודע שלא ימכור אותם בסופו של דבר רק לישראל.

עין משפט ו.ז. חו"מ סימן רלו סעיף א  
עין דף נח: עין משפט ז.ח.

ל. ביאר בתשובת הרא"ש בסוף כלל צ"ה הטעם דכיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו או בביתו של זה.  
מ. כ"כ בסי' רנ"ט סעיף ג' ברמ"א.